

Hoofdstuk 1**Project Noordoevers
'ambitie in Drechtstedelijke samenwerking'****Inleiding**

Het project Noordoevers maakt onderdeel uit van de orderportefeuille van de ROM-D. Belangrijk onderdeel van het totale project is de zogenoemde Transformatiezone: de transformatie van het gebied binnen de gemeentegrenzen van Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht van bedrijfslocatie tot woninglocatie. In 2010 werd duidelijk dat het toenmalige programma een zeer groot financieel tekort zou opleveren. Daarop is een aanzienlijke optimalisatie van het programma opgesteld en is het aantal woningen teruggebracht van 1.300 naar 550 voor een levensvatbaar en exploitabel project.

In diezelfde periode echter werden de financiële mogelijkheden van de ROM-D, mede als gevolg van de financiële crisis, aanzienlijk beperkt, wat er zelfs toe leidde dat de ROM-D niet meer de financiële middelen beschikbaar had om het project uit te voeren. Op 23 december 2010 heeft het Drechtstedenbestuur dan ook een maatregelenpakket vastgesteld ter versterking van de verslechterde financiële positie van de ROM-D. Dit maatregelenpakket bestond uit drie delen. Ten eerste: de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht werd verzocht enkele strategische aankopen in de Noordoevers te doen ter waarde van circa € 5 miljoen, waarbij de ROM-D de gronden later zou overnemen. Ten tweede werd de gemeente Zwijndrecht verzocht af te zien van de in de samenwerkingsovereenkomst Noordoevers vastgelegde opbrengstpotentie van € 5 miljoen. En ten derde gaf de gemeente Dordrecht een voorlopige garantstelling af voor een nader te beoordelen financieringsfaciliteit van maximaal € 8,5 miljoen ten behoeve van het Noordoeversproject en de ROM-D. Dordrecht verstreekte deze voorlopige garantstelling wel onder de voorwaarde van een sluitende businesscase, en gaf daarbij aan dat de garantstelling door de overige Drechtstedengemeenten mede moest worden gedeeld.

De Provincie Zuid-Holland heeft begin 2011 besloten bereid te zijn onder voorwaarden € 10 miljoen, in de vorm van deelname aan ROM-D Capital, beschikbaar te stellen, als extra werkkapitaal voor herstructurering en ontwikkeling van bedrijventerreinen. De provincie stelde daarbij wel als voorwaarde dat dit extra werkkapitaal uitsluitend ingezet mag worden voor nieuwe in de ROM-D in te brengen projecten.

Via een traject met de Drechttraad hebben in de zomerperiode van 2011 de individuele Drechtstedengemeenten de voornoemde garantstelling pro rata naar inwoneraantal overgenomen, onder voorbehoud dat een nog in opdracht van de Drechtsteden uit te voeren second opinion uit zou wijzen dat de grondexploitatie van Noordoevers-Transformatiezone daadwerkelijk realistisch werd geacht.

In opdracht van het Drechtstedenbestuur heeft vervolgens in de zomer- en najaarsperiode van 2011 Deloitte Real Estate het project Noordoevers en de verschillende onderdelen daarin op inhoud en op financiële componenten (kosten en risico's) doorgelicht en daarover advies uitgebracht aan het Drechtstedenbestuur. De managementsamenvatting van het vertrouwelijke rapport van Deloitte, die als bijlage 1 bij dit deel van deze hoofdnotitie is gevoegd, geeft een beknopt en helder beeld van de bevindingen en aanbevelingen van Deloitte¹. Deloitte concludeerde dat de grondexploitaties voldoende

---

¹ Het volledige rapport van Deloitte is voor raadsleden vertrouwelijk ter inzage gelegd bij de griffie.

onderbouwd zijn. Deloitte concludeerde verder dat het tekort op de gehele Noordoevers-Transformatiezone niet volledig afgedekt is. Deloitte berekende het risicoprofiel voor het project op € 9 miljoen (gewogen € 4,5 miljoen), waarbij zij constateerde dat de ROM-D geen weerstandsvermogen heeft om deze risico's op te kunnen vangen. Verder constateerde Deloitte dat de ROM-D onvoldoende eigen vermogen heeft, waarvoor de bank garanties van gemeenten zal vragen. Deloitte constateerde op basis van bovenstaande bevindingen dat er daarmee geen sprake was van een sluitende businesscase voor het project. Mede op grond van deze bevindingen deed Deloitte de aanbevelingen het project gefaseerd door te ontwikkelen en na te denken over andere financieringsconstructies.

Op basis van de bevindingen van Deloitte en het in een afzonderlijk traject opgestelde advies van een daartoe ingestelde stuurgroep onder leiding van de bestuurlijk portefeuillehouder Noordoevers in het Drechtstedenbestuur is in het Drechtstedenbestuur meerdere malen en intensief over de toekomst van het project Noordoevers gesproken. Het Drechtstedenbestuur moest constateren dat er voor het project Noordoevers-Transformatiezone geen sprake was van een sluitende businesscase. Na nadere overweging over de mogelijkheden voor de Noordoevers en afweging van de financiële, ruimtelijke en maatschappelijke consequenties heeft het Drechtstedenbestuur op 22 december 2011 een principebesluit over het project Noordoevers genomen.

Hieronder wordt het principebesluit van het Drechtstedenbestuur toegelicht en onderbouwd en zijn de op basis van het principebesluit van het Drechtstedenbestuur geformuleerde voorstellen aan de gemeenteraden van de Drechtstedengemeenten opgenomen.

Leeswijzer

Dit deel van deze hoofdnotitie is zo beknopt mogelijk gehouden, zonder de inhoud tekort te doen. Bij de hoofdnotitie is een bijlage 2 gevoegd, met meer gedetailleerde informatie over het project Noordoevers en nadere toelichting op overwegingen van het Drechtstedenbestuur op basis waarvan het Drechtstedenbestuur zijn principebesluit heeft geformuleerd.

Het principebesluit van het Drechtstedenbestuur en de overwegingen daarbij over het project Noordoevers

Het Drechtstedenbestuur is ervan overtuigd dat het gebied Noordoevers een toekomst verdient en een plek heeft in de Drechtsteden als gezamenlijk regionaal project. Het Drechtstedenbestuur onderschrijft nogmaals handhaving van de voor de Noordoevers vastgestelde ambitie van transformatie van bedrijven naar woningen. Noordoevers als woningbouwlocatie past in de vigerende Woonvisie: toevoegen van het duurdere segment in een uniek woonmilieu. Het is echter de vraag of deze ambitie onverkort kan worden uitgevoerd nu de woningmarkt als gevolg van de conjunctuur zwaar onder druk staat en er nog geen tekenen zijn dat de situatie in de Nederlandse woningmarkt spoedig zal verbeteren. Daarom stelt het Drechtstedenbestuur dat het *project in fasen moet worden ontwikkeld*, om zo flexibel en adequaat gedurende de voorbereiding en uitwerking van de verschillende fasen in te kunnen spelen op financiële en marktontwikkelingen en het programma daar optimaal op aan te laten sluiten.

Het Drechtstedenbestuur benadrukt dat *dit principebesluit genomen is vanuit een stevig en realistisch geloof in de kracht van de Drechtsteden en de regionale samenwerking.* Hierbij is randvoorwaardelijk dat vanuit gezamenlijkheid en solidariteit wordt gedacht én gehandeld, en dat alle partijen dat ook met elkaar uitstralen. Het Drechtstedenbestuur neemt alleen besluiten over zwaarwegende dossiers in unanimitieit en gezamenlijkheid. Het feit dat de gemeenten nu een concreet voorstel over het project Noordoevers voorgelegd wordt, impliceert dat het Drechtstedenbestuur oprecht inzet op die unanimitieit en gezamenlijkheid, niet alleen binnen het bestuur maar ook met de colleges en de raden. Het

Drechtstedenbestuur hecht eraan om dit in dit geval expliciet uit te dragen.

Het Drechtstedenbestuur heeft daarbij onderkend dat de oorspronkelijke doelstelling van de ROM-D, revitalisering en ontwikkeling van bedrijventerreinen, de financiële situatie van de ROM-D en aan de andere kant het programma van het project Noordoevers dat gestoeld is op woningbouw, alsook de huidige financiële situatie van het project Noordoevers niet op elkaar aansluiten en elkaar wederzijds verlammen. Het Drechtstedenbestuur is van mening *dat loskoppeling van het project Noordoevers uit de ROM-D voorkeur verdient.*

Een van de aanbevelingen van Deloitte aan het Drechtstedenbestuur was onderzoek te doen naar mogelijkheden van andere financieringsconstructies. Loskoppelen van het project uit de ROM-D, en onderbrengen bij een gemeente, onder sturing van de Drechtsteden, biedt de mogelijkheid van spreiding van risico's doordat daarmee de mogelijkheid ontstaat voor deze risico's een beroep te doen op het weerstandsvermogen van de Drechtstedengemeenten, zonder dat er vooralsnog direct sprake is van concrete financiële bijdragen. Positief gevolg hiervan zal zijn dat om vreemd vermogen aan te kunnen aantrekken voor het project, er geen garantstelling meer nodig is van de gemeenten.

Een tweede argument voor het Drechtstedenbestuur om loskoppeling voor te stellen is dat daarmee aan de ene kant de ROM-D de mogelijkheid krijgt terug te gaan tot zijn kerntaak en dat het Drechtstedenbestuur daarop ook ten behoeve van de eigenaren-gemeenten sterker op die taak kan sturen, en aan de andere kant het project Noordoevers als regionaal project onder directe sturing van het Drechtstedenbestuur wordt gebracht.

Het Drechtstedenbestuur ziet daarnaast in de economische agenda van de Drechtsteden en het belang van ontwikkeling van de in de agenda genoemde bedrijventerreinen door de ROM-D een belangrijk argument loskoppeling van het project Noordoevers uit de ROM-D voor te stellen.

Loskoppeling van het project Noordoevers betekent dat, naast het bestuurlijk opdrachtgeverschap, ook het opdrachtnemerschap verandert. Goed opdrachtnemerschap stelt eisen aan de kwaliteit van de organisatie. Het Drechtstedenbestuur vindt het een signaal van vertrouwen en geloof in het project en teken van kracht van de regionale samenwerking en solidariteit, dat het college van B&W van Dordrecht bereid is om namens de andere gemeenten-eigenaren op te treden als opdrachtnemer en de uitvoering van het project Noordoevers op zich te nemen.

Naar aanleiding van de evaluatie van de ROM-D in 2008 is onder andere vastgelegd dat de in de orderportefeuille van de ROM-D ondergebrachte projecten moeten worden gesplitst en in afzonderlijke CV's moeten worden ondergebracht. De Bank Nederlandse Gemeenten heeft bij verlening van de financiering in 2011 voor Kil III de eis gesteld dat dit voor Kil III gerealiseerd wordt. Dit is aanleiding geweest om ook voor Noordoevers-Transformatiezone en voor de overige projecten (waaronder Genie-Citadelterrein) afzonderlijke CV's op te richten. Dit zal in de eerste helft van 2012 zijn gerealiseerd. Dit betekent dat op dat moment de projecten in financiële zin niet meer direct aan elkaar verbonden zijn, en er ook geen sprake meer is van enig automatisme van financiële verevening van opbrengsten of verliezen bij afronding van een van de projecten.

In dit principebesluit heeft het Drechtstedenbestuur de financiële consequenties voor de regio en de Drechtstedengemeenten van een gefaseerde doorontwikkeling van het project Noordoevers niet uit het oog verloren, integendeel. Het Drechtstedenbestuur heeft zich diepgaand geïnformeerd over het project en heeft daarbij zowel de optie van doorontwikkeling als de optie van beëindiging van het project in overweging genomen. Het Drechtstedenbestuur heeft geconcludeerd dat *een gefaseerde doorontwikkeling voor de regio de beste kansen biedt de kosten en risico's voor de regio en de Drechtstedengemeenten als gezamenlijke eigenaren te beheersen.* Beëindiging van het project is naar het oordeel van het Drechtstedenbestuur geen reële optie, omdat er met het gebied altijd iets moet gebeuren, wat vanzelfsprekend ook tot kosten zal leiden. Afzien van ontwikkeling van het gebied veroorzaakt dat de regio langjarig geconfronteerd blijft met een zwaar verrommeld gebied langs De Noord en er tegelijkertijd toch investeringen moeten worden gedaan in de al in bezit zijnde gronden, waarbij deze investeringen niet zullen opwegen tegen de dan aanzienlijk verminderde waarde van die

gronden. Verder moet worden verwacht dat bepaalde subsidies en de door de provincie toegezegde € 10 miljoen niet voor de Drechtsteden zullen worden ingezet, wat negatieve impact op andere regionale projecten zal hebben.

De gefaseerde doorontwikkeling van het project Noordoevers gaat, zoals al gemeld, uit van de bestaande ambitie voor transformatie naar woningen. Wanneer de markt daartoe aanleiding geeft kan door de gefaseerde aanpak tussentijds de ambitie worden bijgesteld, en kunnen de financiële gevolgen daarvan in beeld worden gebracht. Een bijstelling van de ambitie naar beneden zal zeker een negatieve impact op de exploitatie van het project hebben, maar tegelijkertijd moet daarbij ook in ogenschouw worden genomen dat met die bijstelling ook een zekere beperking in uitgaven en investeringen zal kunnen plaatsvinden. In een strikte en constante sturing zal de uitvoering van het project en de handhaving van het programma gemonitord worden.

Naast de financiële aspecten, die hieronder nader worden geduid, zal een gefaseerde doorontwikkeling van het project andere, niet-financiële, gevolgen hebben. Doorontwikkeling van de Noordoevers zorgt ervoor dat de oorspronkelijk geformuleerde ambitie gerealiseerd wordt, waarbij, zoals al eerder gemeld, de marktontwikkelingen nauwlettend zullen worden gevolgd, waarop, wanneer daar aanleiding toe is, door de gefaseerde aanpak flexibel zal kunnen worden ingespeeld. Een ander aspect is dat met de doorontwikkeling van de Noordoevers, en de daaraan verbonden aankoop van strategische gronden door de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, het naastgelegen project De Volgerlanden Oost ontwikkelruimte krijgt. Een financieel aspect is dat met de zekerstelling van de financiële bijdragen van de provincie en de toegezegde subsidies, kansen ontstaan voor de voortgang van andere regionale projecten, wat zeker een positieve uitwerking op de economische slagkracht en samenwerking in de Drechtsteden zal hebben.

In het verlengde van het voorgaande heeft het Drechtstedenbestuur een principebesluit genomen over *de financiële consequenties van een gefaseerde doorontwikkeling van het project Noordoevers en de verdeling daarvan onder alle Drechtstedengemeenten, op basis van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het project en het principe van solidariteit, als basis en maatstaf voor de regionale samenwerking in de Drechtsteden.*

Voordat nader ingegaan wordt op de financiële consequenties van een gefaseerde doorontwikkeling wil het Drechtstedenbestuur nadrukkelijk onder de aandacht brengen dat met deze voorstellen de door de Drechtstedengemeenten in het kader van het al eerder genoemde maatregelenpakket pro rato overgenomen garantstelling kan komen te vervallen. In het in deze notitie opgenomen totaalvoorstel voor een verantwoorde doorontwikkeling van het project wordt niet langer uitgegaan van een garantstelling, maar worden risico's benoemd die in financiële zin een plek moeten krijgen in het weerstandsvermogen. De overige onderdelen van het maatregelenpakket blijven wel van kracht. Dat betekent dus dat nog steeds geldt dat de gemeente Zwijndrecht moet afzien van de in de samenwerkingsovereenkomst Noordoevers vastgelegde opbrengstpotentie van € 5 miljoen, en dat de strategische aankopen in de Noordoevers ter waarde van circa € 5 miljoen worden gerealiseerd. Deze strategische grondaankopen waartoe de opdracht in het maatregelenpakket bij de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht is belegd, zullen worden gezien in relatie tot de hierna volgende voorstellen ten aanzien van het opdrachtnemerschap voor het project Noordoevers-Transformatiezone. Ook zal worden gezien hoe de voorgestelde fasering van het project zich verhoudt tot het tijdstip van de noodzakelijke (andere) strategische verwervingen in de Noordoevers, die cruciaal zijn voor de ontwikkelruimte van het naastgelegen project De Volgerlanden Oost.

De gefaseerde doorontwikkeling van het project is financieel in drie posten onder te verdelen.

Ten eerste betreft het de *kosten verbonden aan de aankoop van de CV Noordoevers-Transformatiezone uit de ROM-D* van € 1 miljoen (is het negatief eigen vermogen van de CV

Noordoevers-Transformatiezone per 1 januari 2012). Over dit bedrag moet nog overeenstemming worden bereikt met de overige aandeelhouders (Provincie Zuid-Holland, BNG Gebiedsontwikkeling, OBR Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam). De lasten komen naar rato van het inwoneraantal *voor rekening van alle zes Drechtstedengemeenten*.

Ten tweede betreft het de noodzakelijke *afdekking van het tekort* ten gunste van het project op basis van het huidige programma. Deze afdekking van het tekort van in totaal € 7 miljoen zal in fasen worden gevraagd. Het Drechtstedenbestuur is van mening dat overwogen kan worden dat de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht een bijzondere positie en daarmee ook bijzondere verantwoordelijkheid hebben ten opzichte van het project Noordoevers. Wanneer het project met de daarin gestelde ambitie wordt gerealiseerd, zullen deze gemeenten een nieuwe wijk met een aantrekkelijk woningaanbod aan hun gemeente toevoegen. Deze positie kan naar het oordeel van het Drechtstedenbestuur tot uitdrukking komen in een *bijzondere verantwoordelijkheid van Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht* voor het tekort op de exploitatie van het project. Beide gemeenten zijn echter, gezien het grote beslag dat hun gezamenlijke andere grote woningopgave De Volgerlanden op hun financiële positie legt, niet in staat het volledige bedrag van de afdekking van het tekort in te brengen. Het Drechtstedenbestuur heeft daarop de gemeente Dordrecht gevraagd, in het kader van de regionale samenwerking, mee te delen in de benodigde afdekking van het tekort. In het Drechtstedenbestuur heeft de vertegenwoordiging van het college van B&W van *Dordrecht positief op dit verzoek* gereageerd. Daarbij is wel expliciet door het Drechtstedenbestuur en de vertegenwoordiging van de gemeente Dordrecht als voorwaarde gesteld dat de solidariteit tussen de Drechtstedengemeenten verplichtingen met zich meebrengt, dat de afspraken in regioverband tussen de Drechtsteden bindend zijn en opgevolgd moeten worden. De hoogte van het bedrag waarmee de gemeente Dordrecht bijdraagt aan de afdekking van het tekort moet in verhouding staan met de mate waarin deze gemeente in het verleden al substantieel heeft bijgedragen aan de ROM-D. Naar het oordeel van het Drechtstedenbestuur rechtvaardigt dit ook een bijdrage van de regio in een deel van het tekort via de inzet van dat deel van de Landsbanki-gelden dat eerder als verloren moest worden beschouwd maar in de komende jaren toch terugkomt naar de regio. De 25% die is afgeboekt van de Landsbanki-gelden en die voor vrijwel 100% terugkomt, en waarvoor een voorziening is gevormd die in de komende jaren bij terugstorting in tranches tussen 2011 en 2018 kan vrijvallen, zal worden verrekend met de bijdrage van de gemeente Dordrecht. Dit betreft € 1,75 miljoen, te vermeerderen met het rendement dat dit bedrag oplevert gedurende de jaren van uitvoering. Het Drechtstedenbestuur zal bij de vaststelling van de jaarrekening GRD 2011 en vervolgens jaarlijks aan de Drechtraad een voorstel doen de vrijvallende voorziening, inclusief de renteopbrengsten, te bestemmen voor verrekening met de bijdrage van de gemeente Dordrecht.

Een toelichting op de eerste nadere uitwerking van het solidariteitsbeginsel is als discussiestuk opgenomen in het tweede deel van deze vergadernotitie.

In de gefaseerde doorontwikkeling wordt gestart met fase 1, de ontwikkeling van deelgebied F en H. Het nettotekort voor dit deelgebied is nihil omdat door de ROM-D een voorziening van € 7,5 miljoen is getroffen (gevormd uit kapitaal van vennoten) die voldoende is om het tekort op de exploitatie van het deelgebied F en H af te dekken. Volgens de huidige ambities en planning in het project wordt na deelgebied F en H, fase 2 deelgebied D en E in ontwikkeling genomen. De exploitatie voor dit deelgebied is berekend op € 3 miljoen negatief. Conform de vorige alinea wordt dit tekort naar rato van inwoneraantal gedragen door de drie gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht en Dordrecht. De daaropvolgende ontwikkeling van fase 3 deelgebied K en S is berekend als budgetneutraal; de ontwikkeling van de laatste fase deelgebied A, B en C is berekend op een exploitatietekort van € 4 miljoen, eveneens weer conform de vorige alinea te verdelen naar rato van inwoneraantal over de drie gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht en Dordrecht.

De derde post betreft de *financiële risico's verbonden aan het project*. Risico's zijn alle effecten die zich voordoen wanneer met name vanwege de situatie op de markt afgeweken (moet) worden van de uitgangspunten die in de geldende businesscase zijn benoemd.

De berekende gewogen risico's (wegingsfactor 50%) voor de onderscheiden fasen zijn achtereenvolgens: voor fase 1 deelgebied F en H € 2 miljoen (50% van € 4 miljoen), voor fase 2 deelgebied D en E € 1 miljoen, voor fase 3 deelgebied K en S € 0,5 miljoen, en voor fase 4 deelgebied A, B en C € 1 miljoen. *Het Drechtstedenbestuur doet hiervoor een nadrukkelijk beroep op de solidariteit en de gezamenlijke Drechtstedengemeenten, en hanteert hierbij dan ook de verdeelsleutel dat de risico's evenredig naar rato van inwoneraantal door alle zes Drechtstedengemeenten worden opgenomen in het weerstandsvermogen.* Mocht een risico zich voordoen, dan wordt vervolgens door alle zes Drechtstedengemeenten conform de evenredige verdeling een voorziening gevormd, gezamenlijk ter grootte van het feitelijke risico dat zich gemanifesteerd heeft. In de grondexploitatie van het betreffende deelgebied van het project Noordoevers zal het risico dan opgenomen worden in het dan herberekende tekort.

De verantwoordelijkheid voor de kaderstelling voor het project Noordoevers ligt bij het Drechtstedenbestuur, die daartoe aan de eigenaren, de gemeenteraden, voorstellen zal doen ten aanzien van de sturing op de programmering en het risicoprofiel. Prioriteit daarin zal zijn sturing en daarmee beperking en beheersing van de risico's, zoals deze naar de best mogelijke inschatting die nu kan worden gegeven, zijn gekwantificeerd. De risico's worden per projectfase bepaald en vastgesteld. Op basis daarvan wordt, in samenhang met het moment van aanvang van een projectfase, voor de gemeenten de benodigde risicoservering vastgesteld. Een belangrijk instrument voor beheersing van de risico's ziet het Drechtstedenbestuur in de periodieke verantwoording aan de Drechttraad en gemeenteraden op risico's, gekoppeld aan de PenC-cyclus van de GR Drechtsteden.

Hieronder is in de tabel per gemeente een overzicht gegeven van de uitwerking van deze posten en de daarin door het Drechtstedenbestuur voorgestelde verdeelsleutel.

Fasering plan	Totaal	Fase 0 (aankoop CV)	Fase 1 F,H + E	Fase 2 D + E	Fase 3 K + S	Fase 4 A,B + C
Periode		2012	2013 tot 2014	2015 tot 2016	2017 tot 2020	2021 en verder
Aankoop + verlies	Op basis van inwoneraantal	totaal	evenredig verdeeld	solidair verdeeld		
		€ 1.000.000	€ 7.000.000	€ -	€ 3.000.000	€ 4.000.000
Hia	14,3%	€ 1.102.273	€ 102.273	€ 1.000.000	€ 428.571	€ 571.429
Zwijndrecht	23,3%	€ 1.796.296	€ 166.667	€ 1.629.630	€ 698.413	€ 931.217
Dordrecht	62,4%	€ 2.817.340	€ 446.970	€ 2.370.370	€ 1.873.016	€ 2.497.354
Alblasserdam		€ 71.970	€ 71.970			
Papendrecht		€ 121.212	€ 121.212			
Sliedrecht		€ 90.909	€ 90.909			
NB: inzet deel van Landsbanki-gelden (€ 1,75 mln + rendement ca. € 0,25 mln), verrekend met bijdrage Dordrecht						
Risico profiel	Op basis van inwoneraantal	risico's				
		€ 4.500.000	€ 2.000.000	€ 1.000.000	€ 500.000	€ 1.000.000
Hia	10,2%	€ 460.227	€ 204.545	€ 102.273	€ 51.136	€ 102.273
Zwijndrecht	16,7%	€ 750.000	€ 333.333	€ 166.667	€ 83.333	€ 166.667
Dordrecht	44,7%	€ 2.011.364	€ 893.939	€ 446.970	€ 223.485	€ 446.970
Alblasserdam	7,2%	€ 323.864	€ 143.939	€ 71.970	€ 35.985	€ 71.970
Papendrecht	12,1%	€ 545.455	€ 242.424	€ 121.212	€ 60.606	€ 121.212
Sliedrecht	9,1%	€ 409.091	€ 181.818	€ 90.909	€ 45.455	€ 90.909

Vervolg

Wanneer het besluitvormingstraject bij alle Drechtstedengemeenten, uiterlijk 15 maart 2012, is afgerond, zal het Drechtstedenbestuur hierover de overige aandeelhouders ROM-D, waaronder de Provincie Zuid-Holland, informeren. En vervolgens zal in een daartoe op te roepen aandeelhoudersvergadering het traject moeten worden gestart om te komen tot loskoppeling van de CV Noordoevers-Transformatiezone uit de ROM-D.

De punten ter besluitvorming door de Drechtstedengemeenten

1. Het Drechtstedenbestuur stelt voor aan de gemeenteraden van de Drechtstedengemeenten te besluiten het project Noordoevers-Transformatiezone gefaseerd door te ontwikkelen. Het Drechtstedenbestuur zal dit besluit inbrengen in de aandeelhoudersvergadering van de ROM-D, waarvoor aan de eigenaren, voorafgaande aan die aandeelhoudersvergadering, volmacht zal worden gevraagd.
2. In het verlengde van voorgaande stelt het Drechtstedenbestuur aan de gemeenteraden voor te bevestigen dat het project Noordoevers-Transformatiezone een gezamenlijk regionaal project blijft.
3. Voorts stelt het Drechtstedenbestuur aan de gemeenteraden voor er kennis van te nemen dat het project Noordoevers-Transformatiezone conform de huidige ambities in ontwikkeling wordt genomen waarbij het oorspronkelijke doel van het project, zijnde transformatie naar woningbouw' gehandhaafd blijft, maar dat daarbij vanzelfsprekend voor de precieze invulling van dat programma ingespeeld zal worden op ontwikkelingen op de markt, om zo een optimaal en op de vraag uit de markt aansluitend programma te realiseren.
4. Verder stelt het Drechtstedenbestuur aan de gemeenteraden voor als aandeelhouders ROM-D ermee in te stemmen dat het Drechtstedenbestuur een juridisch, technisch en besluitvormingsproces start dat ertoe moet leiden dat het project Noordoevers-Transformatiezone uit de ROM-D wordt gelicht om zo de ROM-D weer volledig te kunnen richten op zijn kerntaak, revitalisering van bedrijventerreinen, en tegelijkertijd de realisatie van het project Noordoevers-Transformatiezone niet verder te vertragen.
Het project Noordoevers-Transformatiezone zal dan vervolgens onder regie van de Drechtsteden uitgevoerd worden, met het Drechtstedenbestuur als bestuurlijk opdrachtgever, conform vastgestelde afspraken in de regio over opdrachtgever- en opdrachtnemerschap gebiedsontwikkeling.
Er zal nadere uitwerking volgen van de mogelijkheden en juridische en fiscale consequenties van belegging van het opdrachtnemerschap en de concrete uitvoering van het project bij de gemeente Dordrecht, waaronder het doen van strategische aankopen en het daarop afstemmen van de fasering van het project. In de doorontwikkeling van het project zullen ook nieuwe overeenkomsten worden vastgesteld.
5. Voorts stelt het Drechtstedenbestuur aan de gemeenteraden voor dat de Drechtstedengemeenten als de Drechtstedelijke eigenaren van het project, gezamenlijk en solidair verantwoordelijkheid nemen voor de financiële consequenties van de gefaseerde doorontwikkeling van het project Noordoevers-Transformatiezone. In de verdeelsleutel die daarvoor ter besluitvorming aan de gemeenteraden wordt voorgelegd wordt onderscheid gemaakt naar drie posten: aankoop van de CV (overnemen van het negatief eigen vermogen oftewel afdekking van de kosten 2011), afdekking van het tekort ten gunste van het project, en verdeling van het financiële risico. In de tabel die hiervoor in deze hoofdnotitie is opgenomen, is per gemeente aangegeven voor welke bedragen, en in welke fase van het project, een financiële bijdrage wordt gevraagd, dan wel een opname van een risico in het weerstandsvermogen aan de orde is, en waartoe het Drechtstedenbestuur de gemeenteraden verzoekt te besluiten.
In totaal is in het voorstel voor de Drechtstedengemeenten gezamenlijk voorzien dat
  - negatief eigen vermogen van de CV Noordoevers-Transformatiezone uit de ROM-D van € 1 miljoen evenredig naar inwoneraantal gedragen wordt door alle zes Drechtstedengemeenten (over dit bedrag moet nog overeenstemming worden bereikt met de overige aandeelhouders (Provincie Zuid-Holland, BNG Gebiedsontwikkeling,

- OBR Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam);
- de gewogen risico's voor fase 1 van € 2 miljoen, voor fase 2 van € 1 miljoen, voor fase 3 van € 0,5 miljoen en voor fase 4 van € 1 miljoen evenredig naar inwoneraantal door alle zes Drechtstedengemeenten per fase in het weerstandsvermogen wordt opgenomen.
  - dat de afdekking van het tekort van voor fase 2 van € 3 miljoen negatief, en de afdekking van het tekort van fase 4 van € 4 miljoen per fase gedragen worden door Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht en Dordrecht, waarmee Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht een bijzondere verantwoordelijkheid aanvaarden voor dit project dat op beider grondgebied ligt, en de gemeente Dordrecht als grootste gemeente in de Drechtsteden een bijzondere verantwoordelijkheid aanvaardt in het kader van de regionale samenwerking.

Aan dit laatste punt, waarmee drie gemeenten financieel een bijzondere verantwoordelijkheid nemen in het kader van de regionale samenwerking en de doorontwikkeling van het project Noordoevers-Transformatiezone, verbindt het Drechtstedenbestuur nadrukkelijk de eis dat solidariteit de basis en maatstaf is voor de regionale samenwerking in de Drechtsteden, en dat de afspraken in regioverband tussen de Drechtstedengemeenten bindend zijn, en de gemeenten elkaar dan ook op naleving van die afspraken aanspreken.

Verder zal het Drechtstedenbestuur aan de Drechttraad en gemeenteraden periodiek verantwoording afleggen over de sturing op de programmering in relatie tot het risicoprofiel. Prioriteit van het Drechtstedenbestuur is sturing op en daarmee beheersing van de risico's.

6. Ten slotte stelt het Drechtstedenbestuur aan de Drechttraad voor bij de vaststelling van de jaarrekening 2011 de vrijval van de voorziening, getroffen voor het meerdere wat terugkomt van de Landsbanki-gelden plus het rendement over de jaren van uitvoering van het project Noordoevers-Transformatiezone te verrekenen met de financiële bijdrage van de gemeente Dordrecht. Vervolgens zal het Drechtstedenbestuur jaarlijks aan de Drechttraad een voorstel doen de vrijvallende voorziening te bestemmen voor verrekening met de bijdrage van de gemeente Dordrecht.

Bijlagen

1. Managementsamenvatting uit het rapport van Deloitte Real Estate 'Second Opinion Noordoevers ROM-D'
2. Notitie met achtergrondinformatie over het project Noordoevers en toelichting op overwegingen van het Drechtstedenbestuur

Hoofdstuk 2

Samenhang en solidariteit 'basis en maatstaf voor samenwerking'

Inleiding

Het project Noordoevers is een regionale opgave. Het project is gezamenlijk gestart door de Drechtsteden en daarbij ondergebracht bij de uitvoeringsorganisatie ROM-D. Het Drechtstedenbestuur vindt dan ook dat het oplossen van de problematiek Noordoevers solidariteit vraagt van alle Drechtstedengemeenten. Immers, de samenwerking is gestoeld op saamhorigheid en samenbinden van krachten.

In de zoektocht van het Drechtstedenbestuur naar een adequate oplossing voor het project Noordoevers en de regionale samenwerking zijn dan ook nadrukkelijk de samenhang en de solidariteit tussen de Drechtstedengemeenten besproken. En daarbij relateerde het Drechtstedenbestuur dat niet alleen aan het project Noordoevers, maar bracht het Drechtstedenbestuur het principe van solidariteit ook in meer algemene zin naar voren, als basis en maatstaf voor de Drechtstedensamenwerking. De regionale samenwerking in onze netwerkorganisatie met zes gemeenten is de basis, met als concrete voorbeelden de proeftuinen en de gezamenlijke inzet op gebied van decentralisaties.

Daarbij is het Drechtstedenbestuur zich er van bewust dat solidariteit verschillende vormen heeft, zeker in relatie tot het project Noordoevers. In de regionale samenwerking hebben gemeenten in financiële zin, voor regionale taken en onderdelen, een gezamenlijke verplichting. Maar daarnaast – en eigenlijk daaraan voorafgaand – zijn gemeenten in de regionale samenwerking solidair met elkaar in de inhoud van die taken en onderdelen, met het regionaal Meerjarenprogramma als cumulatie van het Drechtstedenprogramma.

Programmatische samenhang

De Drechtsteden geven deze collegeperiode prioriteit aan economie en arbeidsmarkt. Daarbij ligt een sterke focus op het behouden en zelfs versterken van onze economische kracht: de maritieme sector. Om dat doel te bereiken werken de Drechtsteden onder andere aan het bieden van voldoende ruimte om te ondernemen, zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin, en aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat.

Echter: wat remmend werkt is de onderlinge concurrentie tussen projecten in de regio, zeker in deze tijd van crisis. Zowel de markt van bedrijventerreinen als de markt van kantoren en winkelruimten worden geconfronteerd met een terugval in vraag. Dat maakt dat er sprake is van overaanbod: het aanbod aan ruimte van bedrijventerreinen, kantoren en winkelruimten is vele malen groter dan de huidige marktvrage, en dat zowel in de bestaande bouw als in het nieuwe planaanbod.

Naast de prioritering voor economie en arbeidsmarkt zijn in 2011 in Drechtstedenverband ook voor de woningmarkt stappen gezet in regionale prioritering en programmering. Daarbij is afgesproken dat de ontwikkeling van het planaanbod en de marktruimte periodiek worden gemonitord en dat de Drechtstedengemeenten in onderling overleg komen tot een optimale afstemming van het

woningenaanbod in de regio.

Bij de sturing op de versterking van de kwaliteit van het woonklimaat in de regio en de Drechtstedengemeenten spelen ook niet-fysieke elementen een rol zoals sociale, sport-, onderwijs- en culturele voorzieningen. Het is belangrijk dat het voorzieningenniveau in de regio voor de inwoners en bedrijven op peil blijft. Door regionaal afspraken te maken over de aard en de spreiding van deze voorzieningen kunnen de regio en de Drechtstedengemeenten, ondanks dalende budgetten, zorgen voor een dekkend en aantrekkelijk voorzieningenaanbod.

Om de negatieve ontwikkelingen een halt toe te roepen en uiteindelijk zelfs te keren moeten op het gebied van wonen, bedrijventerreinen, kantoren en winkelruimte en voorzieningen, condities worden geschapen die het voor marktpartijen aantrekkelijk maakt nu in de Drechtsteden te gaan investeren. Als overheden kunnen de Drechtstedengemeenten en de regio met name sturen in het nieuwe planaanbod. Regionaal moeten keuzes worden gemaakt, gebaseerd op de wensen en behoeften vanuit de markt.

Om de kracht van de Drechtsteden optimaal te benutten en inefficiënte onderlinge concurrentie te voorkomen, zouden strakkere programmeringsafspraken gemaakt moeten worden. Vastgelegd in bindende regionale afspraken, zijn deze dan vervolgens het vehikel om die regionale programmatische samenhang ook daadwerkelijk realiteit te laten worden. Solidariteit betekent ook dat er, vanzelfsprekend vanuit en met inachtneming van de lokale autonomie, een positieve grondhouding moet zijn om elkaar in de regio 'iets' te gunnen, ten gunste van de gezamenlijke regio. Nieuwe initiatieven en investeringen die gezien de omvang van invloed (kunnen) zijn op ontwikkelingen elders in de regio, moeten eerst op regioniveau in het Drechtstedenbestuur worden besproken en gewogen op effecten en bijdrage aan de prioriteiten van de regio.

Financiële solidariteit

Voor de Drechtsteden is de inhoud leidend. Alleen, realisatie van inhoud kan niet zonder inzet van financiële middelen. In de regionale samenwerking hebben de Drechtstedengemeenten, in financiële zin, voor het regionale meerjarenprogramma een gezamenlijke verplichting.

Niet alle gemeenten staan er echter in financiële zin even sterk voor. Dat maakt dat gemeenten in enkele gevallen financieel wel solidair willen zijn, maar dat niet altijd (naar evenredigheid) kunnen waarmaken. De Drechtstedengemeenten hebben om diverse redenen (bevolkingsaantal, uitkering gemeentefonds, investeringsprogramma etc.) verschillende financiële posities en mogelijkheden. In de uitwerking van de financiële solidariteit wordt daarop ingespeeld.

De relatie tussen programmatische samenhang en financiële solidariteit

De verbinding tussen de twee vormen van solidariteit, de programmatische samenhang en de financiële solidariteit is een essentiële voorwaarde voor het succes van de Drechtstedelijke samenwerking, met vertrouwen in de samenwerking en vertrouwen dat samenwerken lóónt. Beide vormen van solidariteit moeten met elkaar in evenwicht zijn, wat kan betekenen dat wanneer een gemeente financieel minder solidariteit kan waarmaken, compensatie daarvoor gevonden kan worden in programmatische samenhang.

Door solidair te zijn op de invulling en realisatie van het Meerjarenprogramma en daarbij regionale afspraken niet alleen passief te respecteren, maar vooral ook actief te promoten, wordt alles gezet op versterking van de economische kracht van de Drechtsteden. En door tegelijkertijd, met inachtneming van de mogelijkheden van de gemeenten, financieel met elkaar solidair te zijn in het bereiken van de

regionale doelen, wordt, zoals in het voorgaande hoofdstuk is voorgesteld, de doorontwikkeling van de Noordoeverers mogelijk gemaakt, en de regionale samenwerking in samenhang en solidariteit gestand gedaan. En daarbij geldt dat het nakomen van de bindende regionale afspraken en het elkaar wederzijds aanspreken daarop vanzelfsprekend moeten zijn.

Voorstel

Zoals hiervoor al is aangegeven was de zoektocht naar een oplossing voor de Noordoeverersproblematiek de concrete aanleiding voor het Drechtstedenbestuur zich uit te spreken over het begrip solidariteit in de Drechtstedensamenwerking. Het Drechtstedenbestuur stelt dat, zeker nu in deze moeilijke tijden, anders dan in het verleden vaak het geval is geweest, in strategische macrodossiers regionale afstemming moet plaatsvinden, afspraken moeten worden gemaakt én gehandhaafd. Samenwerking is niet vrijblijvend en vereist gezamenlijkheid in besluiten en handelen overeenkomstig die besluiten.

Het hiervoor ingebrachte over de programmatische samenhang en financiële solidariteit en de directe verbinding daartussen zijn voor het Drechtstedenbestuur de basis voor de regionale samenwerking in onze netwerkorganisatie en de omgang tussen de gemeenten in de Drechtsteden.

De intentie die het Drechtstedenbestuur hiermee wil uitdragen naar de eigen Drechtstedengemeenten en naar externe partijen is, dat met deze solidariteit de Drechtstedengemeenten in gezamenlijke verantwoordelijkheid alle inzet plegen op versterking van de Drechtsteden en de economische kracht van de regio, ten bate van de inwoners en bedrijven. Deze intentie zal op korte termijn uitgewerkt worden. Daarbij zal onderscheid worden gemaakt naar beleidsterreinen waarop de gemeenten, met elkaar in de regio, al verbinding hebben gevonden en deze ook ten uitvoer brengen, zoals in de regionale woningopgave, en andere dossiers waarop nog geen regionale visie is geformuleerd. Het bestuurlijk handelen is erop gericht op de regionale dossiers de regionale samenwerking en de solidariteit te expliciteren, hetgeen naar elkaar toe verplichtingen met zich meebrengt. Daarnaast zal ook nader uitwerking worden gegeven aan wat onder de term bindende afspraken wordt verstaan, en zal de maatstaf worden geformuleerd, waaraan nieuwe initiatieven en investeringen zullen worden getoetst.

Het Drechtstedenbestuur wil graag met de Drechttraad en de gemeenteraden het gesprek aangaan over de nadere invulling van het solidariteitsbeginsel. Deze discussie zal niet vrijblijvend kunnen zijn en zal moeten leiden tot gezamenlijke afspraken en met elkaar gedeelde én erkende resultaatverplichtingen. We zullen gezamenlijk, Drechttraad, gemeenteraden en Drechtstedenbestuur moeten concluderen dat we solidair inzetten op versterking van de economische slagkracht van de Drechtsteden en dat we daarmee de praktijken uit het verleden, waarin afspraken te impliciet werden gehouden, worden afgezworen.

Vervolg

Het Drechtstedenbestuur legt deze eerste uitwerking en concretisering van solidariteit in de Drechtsteden als richtinggevend discussiestuk aan de Drechttraad en de gemeenteraden voor.

Hoofdstuk 3

ROM-D 'Werken aan vertrouwen'

Inleiding

In de jaren negentig staat de regio Drechtsteden voor een aantal forse maatschappelijke opgaven zoals een oplopende werkloosheid, sluiting van scheepswerven en verrommelde rivieroeveren. De gemeenten constateren dat deze opgaven complex en gemeentegrensoverstijgend zijn, en dat een gezamenlijke aanpak noodzakelijk is. In 1999 wordt de gezamenlijke ontwikkelingsmaatschappij ROM-D opgericht. Missie van de ROM-D is: versterken van de economische positie van de Drechtsteden door vanuit een regionale regie bedrijventerreinen te ontwikkelen, te herstructureren en te intensiveren. Vooruitstrevend is niet alleen het feit dat gemeenten gezamenlijk risicodragend projecten ontwikkelen; dat geldt ook voor het gegeven dat ook private partijen risicodragend meedoen. In de daaropvolgende jaren worden twee projecten daadwerkelijk overgedragen aan de ROM-D: de ontwikkeling van Kil III en de herstructurering/transformatie van de Noordoeveren.

Uit een evaluatie die in 2005 start blijkt dat veel doelstellingen niet zijn gehaald en dat doorgaan met de ROM-D alleen zin heeft als het roer radicaal om gaat. Het Drechtstedenbestuur kiest, na een interactief proces met gemeenten, provincie en ROM-D, in 2009 voor een nieuwe koers waarin het Drechtstedenbestuur enig opdrachtgever wordt voor de ROM-D, het aandeelhouderschap van de gemeenten via volmacht gecentraliseerd wordt bij het Drechtstedenbestuur, er per project CV's worden ingericht en een publiek kapitaalfonds (ROM-D Capital) wordt ingesteld.

Ook dit deel van deze hoofdnotitie is zo beknopt mogelijk gehouden, zonder de inhoud tekort te doen. Bij de hoofdnotitie is een bijlage 3 gevoegd, met meer achtergrondinformatie over de ROM-D en het door het Drechtstedenbestuur voorgestane toekomstbeeld van de ROM-D.

De huidige situatie

Geconstateerd moet worden dat ook na deze heroriëntatie in de orderportefeuille geen vooruitgang is geboekt. De regionale acquisitie en promotie komt maar zeer beperkt van de grond. De organisatie van de ROM-D kon de verwachtingen voor een eenvoudige, compacte en slagvaardige organisatie niet waarmaken. Geconcludeerd moet worden dat het Drechtstedenbestuur op dit moment nog niet voldoende in sturende positie is.

De financiële belangen en de risico's van de huidige orderportefeuille van de ROM-D zijn groot. Het beoogd financieel resultaat van Kil III moet worden behaald en de risico's van het project Noordoeveren moeten worden gemanaged. Een jaar vertraging op Noordoeveren kost € 1,3 miljoen per jaar. Aangezien al het vermogen in de ROM-D vastligt, is er geen enkele buffer om dit risico op te vangen. Dat betekent dat er voortgang moet worden geboekt.

Op grond hiervan stelt het Drechtstedenbestuur dat de situatie nú zo is dat de Drechtsteden en het bestuur zich niet kunnen veroorloven besluitvorming verder uit te stellen. Er moet tempo worden gemaakt. De focus moet nu liggen op besluitvorming over de doorontwikkeling van de Noordoeveren en

het nu op orde brengen van de sturing op de ROM-D. Duidelijkheid op deze punten geeft rust om in de loop van 2013 een toekomstvisie op de ROM-D uit te werken.

Economie is hét speerpunt van de regio. En is daarbij één op één verbonden aan onze gezamenlijke regionale ontwikkelingsmaatschappij de ROM-D. Om de ambitie op economie ook daadwerkelijk waar te maken is de ROM-D ooit opgericht. De ROM-D is voor het Drechtstedenbestuur essentieel als vehikel voor de regio in de versterking van de economische positie van de Drechtsteden. Daarbij stelt het Drechtstedenbestuur nadrukkelijk dat de ROM-D zich in promotie en acquisitie voor de regio en de gemeenten moet inzetten en daarbij de verbinding met ondernemers en ondernemersverenigingen moet vinden en versterken. Dit alles om de ROM-D te positioneren zoals bedoeld in de beslisnotitie naar aanleiding van de evaluatie van de ROM-D.

Voorkomen moet worden dat in de Drechtsteden een nieuwe structuurdiscussie start over de ROM-D. De koers, kaders en de nieuwe werkwijze zoals deze in 2009 zijn vastgelegd zijn goed, het heeft aan implementatie ontbroken. Het Drechtstedenbestuur heeft vertrouwen in de toekomstbestendigheid van een ROM-D die zich kan gaan richten op haar kerntaak, in relatie tot de (maatschappelijke) opgaven waar de Drechtsteden voor staan.

Het Drechtstedenbestuur doet dan ook een aantal aanbevelingen om per direct te komen tot versterking van de sturing op de ROM-D. Parallel aan de implementatie van deze aanbevelingen kan de toekomstvisie op de ROM-D worden bediscussieerd en uitgewerkt, waarbij voor het Drechtstedenbestuur als uitgangspunt geldt dat de positionering en organisatievorm van de ROM-D moeten passen in het licht van de huidige economische situatie én de regionale samenwerking.

Versterken sturing op ROM-D

De bevindingen over het huidige functioneren van en sturing op de ROM-D zijn aanleiding geweest voor het Drechtstedenbestuur een aantal aanbevelingen te doen om per direct de sturing op de ROM-D te versterken. De aanbevelingen zijn vooral praktisch/pragmatisch en zijn vooral gericht op het 'huis op orde brengen'. De maatregelen zullen de realisatie van de prioriteiten van de economische agenda van de regio niet verstoren, maar zullen deze juist ondersteunen.

Orderportefeuille

1. In 2012 wordt de orderportefeuille ROM-D geactualiseerd mede op basis van het Uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen, dat in het eerste kwartaal 2012 ter besluitvorming wordt ingebracht. De orderportefeuille ROM-D zal ook worden afgestemd met de beschikbare investerings- en financieringscapaciteit van de ROM-D.
2. Het Drechtstedenbestuur adviseert de Drechttraad in 2012 haalbaarheidsstudies uit te voeren voor
  - de FES-locaties Frankepad – Hendrik-Ido-Ambacht, 't Plaatje - Sliedrecht en hiermee in verband staand De Driehoek-Sliedrecht
  - 3^e Merwedehaven – Dordrecht
3. Het Drechtstedenbestuur stelt voor deze taken een budget van € 125.000 beschikbaar, op te voeren in de 1^e Marap 2012 GR Drechtsteden.

Promotie en acquisitie

4. Onder aansturing van Bureau Drechtsteden wordt een gezamenlijke accountvolglijst voor gemeenten en ROM-D geïmplementeerd en wordt een periodiek accountmanagementoverleg georganiseerd (minimaal eenmaal per maand).
5. Een wethouder economie uit de regio zal worden benoemd tot bestuurlijk portefeuillehouder van de regionale economische promotie/acquisitie.

Organisatie ROM-D

6. Het Drechtstedenbestuur maakt met de directeur ROM-D verplichtende afspraken over inhuur van ambtelijke capaciteit van de gemeenten voor projecten en de organisatie van de ROM-D, alsook over de levering van diensten door de GR Drechtsteden.

Sturende rol van de Drechtsteden

7. De spelregels uit de beslisnotitie ROM-D uit 2008/2009 waarin de Drechtraad de nieuwe koers voor de ROM-D heeft vastgelegd worden geïmplementeerd. De secretaris van het Drechtstedenbestuur heeft de opdracht
  - de in de beslisnotitie vermelde processtappen per project uit te werken naar taken/rollen/bevoegdheden/financiën en deze te implementeren
  - regie te voeren over de implementatie van deze stappen bij alle betrokken partijen, zijnde gemeenten, ROM-D en GR Drechtsteden
  - hiertoe een regisseur ROM-D aan te stellen bij Bureau Drechtsteden, die daarnaast het Drechtstedenbestuur ondersteunt in diens opdrachtgevers- en aandeelhoudersrol
  - de hiermee gemoeide kosten in beeld te brengen en op te voeren in de 1^e Marap 2012 GR Drechtsteden en de begroting 2013 GR Drechtsteden.
8. De twee vacante functies voor de Raad van Commissarissen ROM-D vooralsnog te bemensen vanuit de Drechtstedengemeenten en/of de GR Drechtsteden, en op termijn te bezien of externe vervulling van deze functies gewenst is.

Toekomstbeeld voor ROM-D

Niet alleen de versterking van de sturing op de huidige ROM-D moet praktisch zijn, ook een meer veraf perspectief voor de ROM-D moet praktisch uitvoerbaar zijn. De resultaten van een discussie over een ontwikkelperspectief voor de ROM-D moeten niet theoretisch zijn, maar moeten juist praktisch uitvoerbaar zijn, en zich rekenschap geven dat de discussie gaat over een al bestaand vehikel met daaraan gekoppelde financiële belangen, zoals de kapitaalbijdrage van de provincie van € 10 miljoen.

De ROM-D moet meerwaarde hebben voor de Drechtsteden, in versterking van de uitvoeringskracht van de regio Drechtsteden. De ROM-D moet ten opzichte van reguliere gebiedsontwikkelaars meerwaarde tonen, en moet ook daadwerkelijk de bij de oprichting en evaluatie beoogde positie verkrijgen als hét vehikel voor de regio in de versterking van de economische positie van de Drechtsteden.

Het Drechtstedenbestuur stelt voor om in 2012, wanneer de maatregelen ter versterking van de sturing op de ROM-D zijn geïmplementeerd, in interactie met de Drechttraadsleden, ontwikkelrichtingen voor de ROM-D te verkennen. Op basis van deze Drechtstedenbrede discussie wordt vervolgens de gewenste ontwikkelrichting voor de ROM-D vastgelegd en geïmplementeerd.

Voorstel

Het Drechtstedenbestuur stelt de gemeenteraden voor in te stemmen met de maatregelen ter versterking van de sturing op de ROM-D en in te stemmen met het voorstel dat in 2012 in interactie met de Drechttraadsleden het toekomstbeeld voor de ROM-D wordt verkend, uiteindelijk leidende tot een verdere doorontwikkeling van de ROM-D als gezamenlijke ontwikkelingsmaatschappij ter versterking van de economische opgave van de Drechtsteden.

Bijlagen

3. Notitie met achtergrondinformatie over de ontwikkeling van de ROM-D en het door het Drechtstedenbestuur voorgestane toekomstbeeld van de regionale ontwikkelingsmaatschappij.